

LAGUTSKOTTETS BETÄNKANDE nr 6/1973-74
med anledning av landskapsstyrelsens fram-
ställning till Landstinget med förslag
till landskapslag angående ändring av land-
skapslagen om vägtrafik i landskapet Åland.

Landstinget har inbegärt lagutskottets utlåtande över ovannämnda framställning. Med anledning härav får utskottet, som i ärendet hört trafikinspektören Ulf Lillie, notariatschefen Gunnar Jansson, bilskolläraren Lars Eriksson och ordföranden i Mariehamns Åkeriförening Henry Söderström, vördsamt anföra följande:

Landstinget behandlade under höstsessionen år 1970 i samband med andra ändringar av vägtrafiklagen (Ls framst.nr 37/1970) också förslag om rätt för landskapsstyrelsen att påbjuda körljus under viss tid av året samt utvidgad rätt att påbjuda högsta tillåtna körhastighet. Stora utskottet framhöll i sitt betänkande såsom motivering till den föreslagna hemställningsklämman: "Med beaktande av de erfarenheter, som både i landskapet och annorstädes vunnits av en allmän hastighetsbegränsning i olycksförebyggande syfte har stora utskottets majoritet--- med ytterligare hänsyn tagen till den ständigt ökade trafikintensiteten funnit det ändamålsenligt att i ett särskilt klämförslag föreslå att landskapsstyrelsen skulle ges i uppdrag att allsidigt låta utreda frågeställningarna kring införandet av en permanent allmän hastighetsbegränsning i landskapet samt till Landstinget inkomma med av undersökningen till äventyrs, påfordrat lagförslag i ämnet."

Sedan Landstinget omfattat stora utskottets förslag gav landskapsstyrelsen trafiklagkommittén (trafikinspektör Ulf Lillie, bilskollärare Lars Eriksson, polismästare Gunnar Jansson och distriktschefen i Automobilförbundet Karl-Erik Sundberg) i uppdrag att verkställa den begärda utredningen. Kommittén överlämnade sitt förslag till landskapsstyrelsen den 7 mars detta år. Förslagets innehåll och de däröver avgivna utlåtandena refereras i landskapsstyrelsens framställning.

Efter överlämnandet av detta förslag har trafikministeriet i riket på grund av en den 30 mars detta år i riket utfärdad ändring av vägtrafikförordningen fastställt hastighetsbegränsningar för vissa vägar i de södra delarna av riket. Dessa regleringar avviker från de av landskapets trafiklagkommitté föreslagna framför allt därutinnan att fartgränserna satts till jämna tiotal. Kommittéförslaget avsåg de udda tiotalen som också kommit till användning i Sverige, med en bashastighet om 70 km/h - också den enligt svenskt mönster - såsom allmänt gällande.

Efter det kommittéförslaget överlämnades till landskapsstyrelsen har det också framgått, att man på de internationella vägtrafikkonferenserna stannar för de jämna tiotalens system, vilket tydligen kommer att medföra att man också i Sverige kommer att övergå till sådan reglering i framtiden. För landskapets del skulle de på landsbygden allmänt förekommande fartgränserna därmed troligen bli 80 och 100 km/h. Övergång till sådana begränsningar nödvändiggör uppenbarligen ändring av den högsta tillåtna hastigheten för buss, specialbil, person- och paketbil med släpvagn samt lastbil utan släpvagn eller med bromsförsedd släpvagn till 80 km/h.

De av trafiklagkommittén föreslagna hastighetsgränserna om 70 och 90 km/h synes vara väl anpassade för landskapets vägnäts nuvarande beskaffenhet. Utskottet har likväl ställt sig tveksamt till införande av dessa hastigheter i nuvarande skede, då en övergång till de jämna tiotalen synes vara nära förestående. Å andra sidan är bibehållande av gällande högsta hastighet om 90 km/h enligt landskapsstyrelsens förslag motiverat av det stora antalet svenska turister i landskapet och av att en högre gräns icke kan rekommenderas för mer än en ringa del av landskapets huvudvägar. Utskottet har därför funnit, att gällande stadgande som berättigar landskapsstyrelsen att också för hela året fastställa en högsta tillåtna hastighet för alla fordon om 90 km/h, tillsvidare kan förbli gällande. I riket torde hastighetsbegränsningsbestämmelserna successivt bli kompletterade under de närmaste åren och i Sverige torde en ändring också vara att emotse. Det är därför enligt utskottets mening skäl att invänta en mera permanent ordning i riket och i Sverige förrän permanenta bestämmelser införs här.

Frågan om användning av körljus i trafiken under en del av vinterhalvåret var, såsom redan nämndes under behandling vid Landstingets behandling av landskapsstyrelsens framställning nr 37/1970 men omfattades icke då av Landstinget. Under den mörkaste delen av året är användning av körljus påkallat för att en bil eller ett annat motorfordon skall synas på långt håll. Med allmän hastighetsbegränsning har måhända stadgandet icke så stor betydelse i andra fall än de, då fordon nalkas en huvudväg från sidan. I vissa fall kan dock också mötande fordon på huvudväg synas bättre, t.ex. då solen står lågt och därigenom bländar förare. Då det har blivit allt vanligare att fordon använder körljus under de mörkaste månaderna hela dagen är det också riskabelt om något fordon i trafiken kör utan ljus. Genom immiga eller frostbelagda rutor, som icke helt kan undvikas, syns också ett fordon med påkopplad belysning mycket bättre.

Utskottet har därför omfattat landskapsstyrelsens förslag i princip på denna punkt. Likväl anser utskottet att undantaget för tätt bebyggda områden i detta sammanhang kan uteslutas. I landskapet finns visserligen utöver Mariehamn ett antal tätt bebyggda områden på landsorten, men då gränserna för dem är mycket relativa är det omöjligt att bestämma, var en bestämmelse blir gällande om undantaget bibehålls. I 20 § stadgas också sedan tidigare, att parkeringsljus får användas vid körning inom tätt bebyggt område "där belysningen är tillräcklig". Sådan belysning kan måhända finnas på några kortare gatuavsnitt i Mariehamn, men de är i detta sammanhang utan praktisk betydelse. Utskottet har därför uteslutit undantagen för tätt bebyggt område. Körljus, vilket innebär fjärr- eller närljus, bör alltså användas överallt i landskapet under den tid landskapsstyrelsen finner nödigt föreskriva. Dessa tidsperioder borde bli desamma från år till år, men då man tillsvidare experimenterar på detta område i riket och då man i Sverige veterligen ännu inte påbjudit användande av körljus under någon tid av året dygnet om, anser utskottet att landskapsstyrelsen bör berättigas att fastställa tiden från år till år.

Utskottet omfattar förslaget om att rätten att bestämma om hastighetsbegränsningar inom Mariehamns område skall tillkomma landskapsstyrelsen. På de vägar, som närmast är underkastade särskild prövning i detta fall, är landskapsstyrelsen för det mesta väghållare. Utskottet utgår ifrån att den gällande begränsningen om 50 km/h i innerstaden skall bibehållas och möjligen utsträckas till sådana delar av stadens område, där det på grund av ökad trafik eller ny bebyggelse är påkallat. Utskottet förutsätter också, att landskapsstyrelsen enligt allmän kutym inbegär stadsmyndigheternas utlåtande innan beslut i dessa frågor fattas.

Med hänvisning till det anförda får utskottet vördsamt föreslå

att Landstinget måtte antaga lagförslaget sålydande:

L a n d s k a p s l a g

angående ändring av landskapslagen om vägtrafik i landskapet Åland.

I enlighet med Landstingets beslut upphäves 35 § 3 mom. landskapslagen den 10 april 1958 om vägtrafik i landskapet Åland (8/58) samt ändras 20 § 1 mom. och 35 § 1 mom. av dessa lagrum 20 § 1 mom. sådant det lyder i landskapslagen den 15 april 1966 (4/66) (utesl.) såsom följer:

20 §.

I mörker eller skymning eller när sikten på grund av dimma, regn eller snöfall eller av annan sådan orsak är begränsad samt (utesl.)

-4-

även under annan, av landskapsstyrelsen särskilt bestämd tid, skall vid framförande av motorfordon, motordrivna anordningar och släpfordon användas särskilt föreskrivna när- eller fjärrljus och tillses, att föreskrivna reflexanordningar är rena och även eljest funktionsdugliga. Endast parkeringsljus får vid körning icke användas. (Utesl.)

-----
35 §.

(Såsom i landskapsstyrelsens förslag).

Denna lag träder i kraft den 1 maj 1974.

Mariehamn, den 10 december 1973.

På lagutskottets vägnar:

Nils Dahlman

Rolf Sundman.

Närvarande i utskottet: ordföranden Dahlman, viceordföranden Olof Jansson samt ledamöterna Bengtz, Salmén och Sundblom.